

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav anglického jazyka a didaktiky

Vyjádření školitele

Mgr. Kateřina Vašků, Lexical idioms in English (Lexikální idiomy v angličtině)

Disertační práce, 2018

Vedoucí práce: Prof. PhDr. Aleš Klégr

Mgr. Kateřina Vašků zahájila doktorské studium v r. 2009 a po ročním přerušení odevzdává disertační práci těsně před koncem stanovené lhůty studia. K napsání disertace tak potřebovala plných devět let a z tohoto hlediska by podle současných rektorátních kritérií hodnocení doktorského studia spadala na spodek žebříčku úspěšnosti. Přesto si myslím, že její doktorské studium bylo velmi úspěšné a že při něm prokázala mimořádné schopnosti. Málokdy se mluví o tom, pokud se vůbec k tomuto aspektu přihlíží, že pro ženy bývá doktorské studium daleko obtížnější než pro muže. V případě Mgr. Vašků toto studium znamenalo nejen zastávat výuku, publikovat a účastnit se konferencí a na projektu, ale zároveň ho provázely zásadní změny v osobním životě, založení rodiny, péče o dvě děti a řada dalších věcí.

Po počátečních rozpacích nad původním tématem práce (lexical gaps), které vyústily v rozhodnutí Mgr. Vašků zvolit si nové téma a zaměřit se na oblast, která je ještě blíží její specializaci na lexikologii, nastalo dlouhé období latentního hledání a promýšlení, jak vlastně problematiku lexikálních idiomů uchopit. Je třeba říci, že na začátku ani školitel nedokázal odhadnout, jak složité toto téma vlastně je, a jakmile to bylo zřejmé, nebyl si jist, jak si s ním doktorandka poradí. O to cennější bylo, že Mgr. Vašků se nakonec dokázala zkoncentrovat a napsat dle mého soudu zajímavou, originální a přínosnou studii, která poprvé otevírá otázku lexikálních idiomů v angličtině. Využila přitom existujícího výzkumu o lexikálních idiomech v češtině, ale zároveň si našla vlastní cestu a svou práci koncipovala samostatným způsobem s ohledem na odlišná specifika anglické slovní zásoby. Dokázala přitom odhadnout rizika, která téma přináší, a vyhnout se naivním a zjednodušujícím řešením. Její snaha o objektivní a precizní přístup při zpracování materiálu a vyvozování závěrů přitom může působit až dojmem, že zastává k tématu kritický postoj. Faktem je, že díky tomu ve své práci jasně ukazuje, jak složité je odpovědět na tři základní otázky, na nichž je disertace založena: (1) co je to lexikální idiom (definice), (2) jak ho v jazyce, konkrétně angličtině, identifikovat (kritéria), a (3) jaké je zastoupení lexikálních idiomů v anglickém lexiku?

Názorně to dokumentuje její řešení poslední z těchto otázek. Autorka se nesnaží o jednoznačnou odpověď, tedy kolik je v angličtině jednoslovných lexikálních idiomů, protože přirozeně nevíme, jak velkým počtem lexémů angličtina disponuje, ani (a to je důležitější) kolik lemmat je v angličtině jednoslovných a kolik víceslovných. Velmi rozumně si otázku zúžila na to, jaká je distribuce lexikálních idiomů mezi anglickými jednoslovnými lexémy komplexními a jednoslovnými lexémy vůbec, a došla k následujícímu kvalifikovanému odhadu (viz Tabulky 5, 6, 19 ad.): v náhodném korpusovém vzorku 1000 jednoslovných lexémů tvoří komplexní lexémy 68.1 %, z nich je 168 sémanticky anomálních a představují tedy lexikální idiomy s různou mírou idiomatickosti (od periferních až po centrální). Z těchto

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav anglického jazyka a didaktiky

168 lexikálních idiomů jich autorka určila 39 jako lexikální idiomy centrální. Z toho vyplývá, že mezi jednoslovnými komplexními lexémy tvoří lexikální idiomy zhruba $\frac{1}{4}$ (24,7%), z nichž méně než $\frac{1}{4}$ (23,2%) jsou lexikální idiomy centrální. Znamená to, že v náhodném vzorku anglických komplexních lexémů pouze 5,7 % tvoří centrální lexikální idiomy. Pokud jde o jednoslovné lexémy vůbec, představují lexikální idiomy 16,8 % z nich, z toho necelá 4 % jednoslovných lexémů v angličtině jsou lexikální idiomy centrální.

Tato a řada dalších zjištění prezentovaných v předložené disertaci (včetně stanovení operativní definice těchto idiomů a kritérií pro jejich určování) představují původní a zcela nový pohled na lexikální idiomy v angličtině a spolu s českými studiemi na problematiku lexikálních idiomů vůbec. Toto konstatování mne vede k závěru, že disertační práce Mgr, Kateřiny Vašků je dobrým zhodnocením jejího doktorského studia, a doporučuji ji proto k obhajobě.

V Praze dne 12.8. 2018

prof. PhDr. Aleš Klégr
vedoucí práce